

AMERİKAN KÜLTÜR EDEBİYAT

SONBAHAR

OKULDA, SINIFTA EDEBİYAT

İÇİNDEKİLER: VE SONBAHAR... /NÜZHET KILINÇ, SONBAHAR/ZEYNEP BOYRAZ, SONBAHARI YAZMAK/
TUĞBA BEYAZBAŞ, SONBAHARIN SESİ/ ECE ZEYNEP KASA, SONBAHARIN HUZURU/ YAĞIZ EFE
KARAKILIÇ, ELLERİN ÜŞÜMÜŞ, SONBAHAR MI GELDİ/ ECE ZEYNEP KASA, SONBAHAR/ YAĞMUR,
ALEYNA, ZEYNEP, UMUTTUR SONBAHAR/ CAN,TUĞÇE,SARP, BİR SONBAHAR MASALI/ NÜZHET KILINÇ ,
FOTOĞRAFLAR/ YAĞIZ EFE KARAKILIÇ

VE SONBAHAR...

“Akşamın serinliği siner satırlarıma
Şiir bile üşür mü bazı mevsimlerde?
Ruhumdan dökülür her bir yaprak,
İçimde sararan özlem kime aittir?”

Sonbahar... Eski Türkçede güz. Farsçada hazan. Hüznü hazanından gelen bir mevsim. Dökülen yaprakları, turuncunun, sarının, kahverenginin tonları, kapalı, yağmurlu havası ve bunların insan belleğinde oluşturduklarıyla bir imgeler cenneti... Her anı başka bir anımsatma, her anı başka bir duygu değil mi sizce de?

Her mevsimin bir klişesi vardır. Bence klişeleri en yoğun mevsimdir sonbahar. Kapalı bir havada, üzerimize el örgüsü battaniyemizi çekip bir fincan kahve eşliğinde kitap okumayı düşlemez miyiz? Bir verandada oturup ya da doğayı izleyerek yazdığımız öykülerin daha güzel olacağına inanmaz mıyız? Yahut yaprakların döküldüğü, turuncunun, kahvenin, yeşilin ve sarının bin bir tonuyla adeta bir ressamın elinden çıkmış gibi görünen bir ormanda yürüyüş yapmak istemez miyiz? Ayaklarımızın altında çıtır çıtır yapraklar...

“Bir el hissedirim omzunda

Bir bakış görürüm çok uzaklarda

Bir fırtına yaklaşır ve durur

Gözlerimin en önünde”

Sanki ayrılmak için sonbaharı bekler iki sevgili. Hüznüne yakışmak ister mevsimin. Yaşamın döngüsünü hatırlatır çünkü bize. Başlangıç ve son, yaşam ve ölüm... Yenilenmek için, yeniden başlamak için, en sona ulaşmak gerek.

“Ve kırlangıçlar...

Kırlangıçlar nereye gider şimdi?

Hangi sıcaklığın içinde yer bulur kendine,

Hangi dileği gerçek etmeye?”

Nüzhet KILINÇ

TDE Öğretmeni

SONBAHAR

**Sonbaharda her şey daha farklı
Duygular daha yumuşak Ayrılık
daha ağır Doğanın kahvesi ısıtıyor
içini Bir çift gözü hatırlatarak**

**Sonbaharda her şey daha zor
Alışmak mevsime
Anlamak gittiğini
Üzölmek bile zor
Turuncuların arasında yas tutmak
Gereksiz bir özlem gibi**

**Sonbaharda her şey daha güzel
Dökölmüş yapraklar bile
Okuduğum kitaplar daha anlamlı
İçtiğim kahvenin tadı
Neden her şey seni hatırlatmalı**

Zeynep BOYRAZ

10/A

SONBAHARI YAZMAK

Yazın son demidir sonbahar. Sıcak salebi özlediğimiz ama güneşten de vazgeçemediğimiz hüzün davetidir. Yazın canlılığı yavaş yavaş solar ama biliriz ki doğanın da dinlenmeye yenilenmeye ihtiyacı vardır. Biz de dinginleşiriz doğayla, kendimize döneriz, rutin sarar dört bir yanımızı.

Güz, edebiyat için de biçilmiş kaftandır. Çoğu yazar sonbaharda şair olur, duygularını anlatmaya roman ve öykü yetmez çünkü. Ayrılık havası vardır her yerde. Yağmur gözyaşı olur, bulutlar ise melankoli.

Hep mi hüzündür sonbahar? Biraz da umuttur ilkbahara ve yazı dair.

Bakalım yazar ve şairler neler demişler hazana:

Şimdilerde altından geçtiğim bütün ağaçlar yapraklarını döküyor. Havada hazan var, yüreğimde hüzün...
Cemal Süreya

Bir gün aklına gelecek olursam, bana şiir ısmarla. Eylül'ü
konuşalım.

“Kış bir gravür, ilkbahar bir suluboya, yaz bir yağlı boya ve sonbahar hepsinin bir mozaigi.”

Stanley Horowitz

Niçin rüzgârlı sonbahar akşamlarında, sessizce yan yana yürüyerek ruhlarımızın konuştuğunu dinleyemiyoruz? Niçin yanımda değilsin?

Sabahattin Ali

Tutuklandığım mevsim yazdı, serbest kalırsam artık her yer sonbahar.

Küçük İskender

Çiçekli badem ağaçlarını unut.

değmez,

bu bahiste

geri gelmesi mümkün olmayan hatırlanmamalı.

ıslak saçlarını güneşte kurut

**olgun meyvelerin baygınlığıyla
parıldasın nemli, ağır kızılıtlar...
sevgilim, sevgilim, mevsim
sonbahar...**

Nazım Hikmet Ran

**Bilmem ki hatıralar
Ne istersiniz benden,
Gelir gelmez sonbahar?**

Cahit Sıtkı Tarancı

**Mevsim sonbahar malum ya
Serde de kör olası şairlik var
Boyuna hüznölü şeyler
düşünüyorum**

Ümit Yaşar Oğuzcan

**Güz temizliklerinin ayrı bir güzelliğı vardır, insana gelecek baharların ve yazların
inancını verir.**

Tarık Buğra

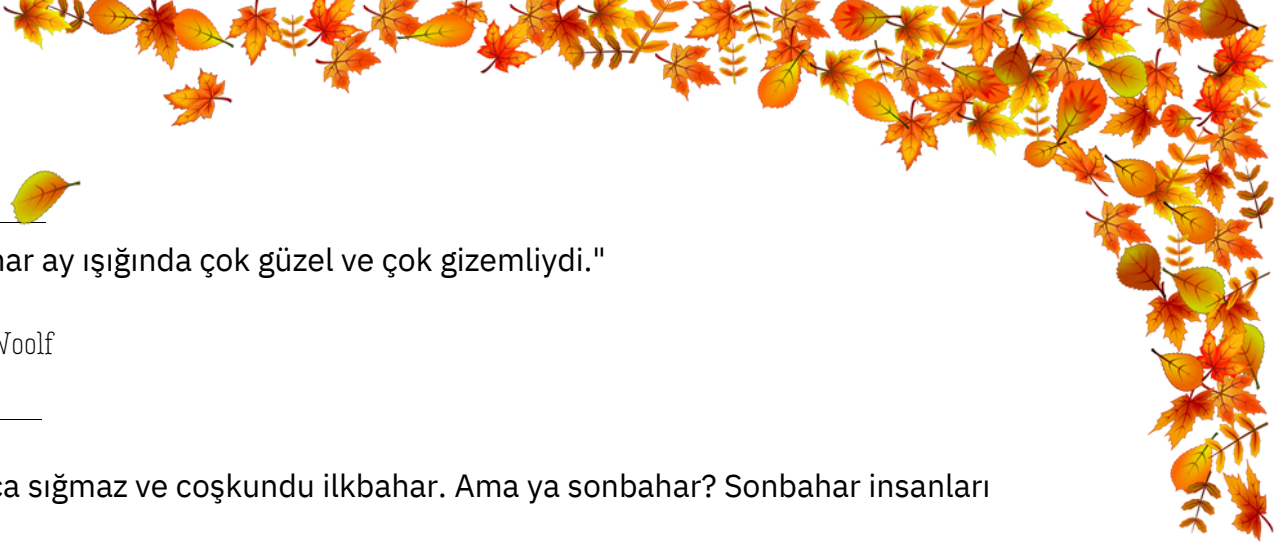
**Doğa nasıl sonbahara dönüyorsa kendi içimde ve kendi çevremde de
sonbahar şimdi.
Yapraklarım sararıyor.**

Goethe

Sonbahar akşamlarında okuyacağız, çok kitap okuyacağız ; önümüzde yeni, olağanüstü

**güzellikte
bir dünya açılacak...**

Anton Çehov

"Sonbahar ay ışığında çok güzel ve çok gizemliydi."

Virginia Woolf

Ele avuca sığmaz ve coşkundu ilkbahar. Ama ya sonbahar? Sonbahar insanları başkalaştırıyordu.

Knut Hamsun

Zavallı Çalikuşu, rüzgâra kapılmış sonbahar yapraklarına döndü.

Reşat Nuri Güntekin

Hoş geldin güz, hazan, sonbahar; neyle anılmak istersen. Hüzne doyduğumuzda, yaprakların hepsi toprağa kavuştuğunda ve bütün göçmen kuşlar yaza kavuştuğunda sen de git. Ama seneye yine gel.

Tuğba BEYAZBAŞ

TDE ÖĞRETMENİ

SONBAHARIN SESİ

Sağ elimi yakan sıcak ikolatam ve sol elimi dolduran şiir kitabımla Kadıköy sokaklarında yağmur birikintilerini sıçrata sıçrata yürüyordum. Kulağımda bana fısıldayan bir melodi dolanıyordu. Denizin tuzlu rüzgarını yüzüme vuran ıslak bankı elimle kurulayıp oturdum. Sert rüzgara her şeyiyle direnen bir simitçi geçti önümden. Taze simit kokusu tüm benliğimi sardı. Simitçiye doğru yaklaşınca yüzü güldü. Böyle bir günde bile müşteri bulabilmenin mutluluğuyla beynimin hakimiyetini ele geçirmek üzere olan sıcacık simitlerden çevik bir hareketle verdi. Simitimi alıp tekrardan banka oturdum. Fakat oturmamla üşümüş ve de acıkmış bir martının yalvaran bakışlarının simitimle buluşması bir oldu. O bakışlara dayanabilmem işten bile değildi. Kıyamayıp bölüştüm yarısını martıyla. Tam simitimden bir parça koparıp ağzıma atmıştım ki sabahtan beri kulağıma fısıldayan o melodi yeniden hatırlattı kendini. Kıyıya yaklaşmakta olan bir vapur çarptı gözüme, ardından da düdüğünün tiz sesi doldurdu boş sahili. O an içimdeki, beni hep ait olduğum yere çağıran ses yine konuştu. O vapur beni çağırıyordu. Ben de bu ağırıya kulak vererek harekete geçtim ve hızlıca yürüdüm vapura doğru. Biletimi aldım. Vapura ayak basar basmaz bunun doğru bir karar olduğunu biliyordum. Bomboş yolcu salonunda pencereye bakan bir koltuğa oturdum. Oturmamla bunca zamandır elimde olan kitabımı hatırladım. Rastgele açtığım bir sayfadaki Özdemir'in Asaf'ın En Sevdiğim Mevsim'e Geldik şiirini okumaya başladım. Adeta doyamıyordum okumaya. Tekrar tekrar, tekrar tekrar okudum. Ne kadar süre geçti fark etmemişim, bir ışık çarptı gözüme. Güneş açmıştı ama yağmur hala devam ediyordu yağmaya. Bu tezatlık harikasından, Güneş'ten aldığı sıcaklığıyla gülümseyen bir gökkusağı göründü. Bu sınııcak gülümseme, řu peşimi bırakmayan melodinin sesini daha da yükseltti. Yükseldi, yükseldi, yükseldi... Kalbimi, zihnimi, her bir zerremi sardı. Artık biliyordum. Bu içime işleyen, beni uzaklardan çağıran o melodi... O melodi sonbaharın sesiydi.

Ece Zeynep Kasa 10/A

SONBAHARIN HUZURU

Kasabanın dışında, yüksekçe bir tepede yer alan küçük bir gölet vardı. Sonbaharın gelişyle birlikte bu göletin etrafı, adeta bir renk cümbüşüne dönüşürdü. Gökyüzü hafif gri bulutlarla kaplı olsada günün son ışıkları göletin yüzeyine altın renginde bir ışıltı yayıyordu. Rüzgâr, suyun yüzeyini hafifçe dalgalandırıyor, etrafı saran kavak ağaçlarından dökülen yapraklar suyun üstünde sessizce süzülüyordu. Her biri farklı bir hikâyeyi anlatır gibi... Sarı, turuncu ve kahverengi yapraklar, suyun yavaş akışına kapılıp uzaklara doğru ilerliyordu.

Mert, göletin kenarındaki ahşap bankta oturmuş, bu manzarayı izliyordu. Eline aldığı bir yaprağı evirip çeviriyor, yaprağın damarlarındaki incecik detaylara bakıyordu. Her yıl olduğu gibi bu sonbahar da kendi iç yolculuğuna bir adım daha atmak için buraya gelmişti. Hayatındaki karmaşanın arasında bir nefes alabilmek, biraz da kendini dinleyebilmek için bu sessizliği arıyordu. Bir süredir hayatının hızla akıp gittiğini hissediyordu. İş, sorumluluklar, sürekli bir yerlere yetişme telaşı... Oysa burada, bu sessiz doğanın ortasında, zamanın ağır ağır akışını hissedebiliyordu. Yaprakların süzülüşü, rüzgârın hafif uğultusu ve suyun sakinliği onun içindeki fırtınayı yatıştırıyordu. Mert derin bir nefes aldı, sonbaharın serin ve taze havası ciğerlerine doldu. Biraz ileride, göletin kenarında bir balıkçı vardı. Yaşlı adam, her zaman olduğu gibi sabırlı bir şekilde oltasına odaklanmıştı. Mert, adamı uzun zamandır burada görüyordu; ne olursa olsun her sonbahar göletin kenarına gelip saatlerce balık tutar, sonra sessizce ortadan kaybolurdu. Yaşlı balıkçı, bu dinginlik içinde yaşamının sırrını çözmüş gibiydi. Belki de zamanın nasıl yavaşlayacağını, hayatın küçük detaylarında huzur bulmayı ondan öğrenmek gerekiyordu. Mert, elindeki yaprağı suya bıraktı ve gözleriyle onu takip etti. Yaprak, bir süre suyun üstünde hafifçe süzüldü, sonra yavaşça göletin ortalarına doğru uzaklaştı. Tıpkı insanın hayatındaki anılar gibi... Bir süre bizimle kalır, sonra akıp gider ama geride bıraktığı iz hep kalır. Gökyüzünde uçan birkaç kuşun sesiyle irkildi. Başını kaldırıp, sürü halinde uzaklara doğru süzülen kuşları izledi. Onlar da, tıpkı yapraklar gibi, mevsimin değişimini haber verircesine göç yollarına çıkmışlardı. Sonbahar, Mert için hep böyle bir geçiş zamanı olmuştu. Geçmişin hesaplaşmaları, geleceğin belirsizlikleri arasında bir tür duraklama, bir yenilenme fırsatı. Doğa, tüm canlıları kışa hazırlarken Mert de kendi içinde bir tür hazırlık yapıyordu. Bu mevsim, ona hem huzur veriyor hem de derin bir düşünce kapısını aralıyordu.

Güneş ufukta iyice kaybolurken göletin üzerinde hafif bir sis tabakası belirmeye başlamıştı. Mert, ceketini omuzlarına daha sıkı sardı ve ayağa kalktı. Sessizce gölete son bir kez baktı, derin bir nefes daha alıp geri dönmek üzere adımlarını yavaşça attı. Sonbaharın serinliğinde yürürken içindeki dinginlikle gülümsedi.

ELLERİN ÜŞÜMÜŞ, SONBAHAR MI GELDİ

Ellerin üşüdüğünde anlarsın sonbaharın
geldiğini Toprak buram buram kokar her bir
köşede Yapraklar usul usul bırakır kendini
yere Rüzgar geri dönmenin heyecanıyla
çarpar yüzüne Yağmur yeniden cirit atar
caddelerde Kuşlar yuvalarını terk edip
uçarlar güneye İnsanlar yavaş yavaş
dönerler şehirlere Horozlar güneşle birlikte
geç başlarlar güne Veda vakti gelir Yolcular
uğurlanır buruk birer gülümsemeyle Hiç fark
ettirmez gelişini sonbahar Ne zaman ellerin
üşür o zaman anlarsın Yaz biter, kış kapıda
içeri girmeyi bekler Bir kokusu vardır
sonbaharın Her mevsimden bir anı hatırlatır
Bir kere büyüledin mi kurtulamazsın Tüm
yıl boyu hasretiyle uyur hasretiyle uyanırsın
Gördün mü bak senin de üşüyor ellerin
Sonbahar gelmiş artık Sesi değişiyor
renklerin

Ece Zeynep KASA 10/A

SONBAHAR

İşte o sevdiğim mevsim gelmişti, sonbahar. Ağaçlardan sararıp dökülen yapraklar sanki doğanın üstünü örtüyordu. Yazın canlılığı geride kalmış; her şey bir durulma, dinlenme sürecine girmişti. Hafif esen rüzgarlar, yağan yağmurlar; kış geliyor, diyordu. Kapalı yolları, sessiz sokakları, karanlık caddeleriyle yalnızlığımızı aydınlatan sokak lambaları, karşımıza çıkan sıcak tatlı küçük mekanlar; sonbaharın tasviridir adeta. Kalın yorganın altında bile üşüyeceğimiz soğuk gecelerin sabahında içeceğimiz sıcak kahveler, cama vuran yağmur damlalarının çıkardığı sesler eşliğinde okunan kitaplar ve yağmurun toprağa karışan kokusunun verdiği huzurla geçen saatler... Aslında sonbaharın güzelliği ayrıntılar ve renklerde saklıdır.

Yağmur, Aleyna, Zeynep

11/B

UMUTTUR SONBAHAR

Sonbaharın serin esintisi şehre yayıldığında, yapraklar sarıdan kıızıla dönüp yavaşça dökülmeye başladılar. Altan, şehrin arka sokaklarından birinde, eskimiş montunun içine büzülmüş, titreyerek oturuyordu. Her sene bu zamanlar, soğuk hava kemiklerine işler, mevsimin getirdiği kasvet yüreğine ağırlık yapardı.

Bir zamanlar sıradan bir yaşamı vardı; sıcak bir yatağı, kendine ait bir evi ve kapısını açtığında yüzüne çarpan sıcak bir kahve kokusu... Ama o günler çok uzakta kalmıştı. Şimdi ise her akşam, başını sokabileceği bir köşe bulmak, gecenin sert soğğundan kaçınmak için bir mücadele haline gelmişti. Caddede yürüyen insanların gözlerinde kendisine acıyan bakışları fark ediyordu, ama bazen bu bakışlardan bile mahrum kalıyordu. İnsanlar genelde onu görmezden geliyorlardı, sanki o bir gölgeymiş gibi.

Altan, yerdeki yaprakları izlerken, bir zamanlar onları ne kadar sevdiğini hatırladı. Çocukken sonbahar onun için oyunlar, doğada koşmak ve yaprakların içinde yuvarlanmak demektir. Ama şimdi yaprakların hışırtısı bile ona yalnızlığını hatırlatıyordu. Şehrin kalabalığına karışan ayak sesleri arasında kendi sesini bulmak imkansızdı. Herkes bir yere gidiyor, bir yerlere yetişiyordu, ama Altan'ın yetişeceği bir yer, bekleyen kimse yoktu.

Bir köşede otururken, ayakkabısının altından giren soğuk suyun verdiği acıyı hissetti. O an, bu soğukla baş etmenin yollarını düşündü. Üzerindeki mont yeterince kalın değildi ve ayakları da sürekli ıslanıyordu. Bir an için geçmişini düşündü, "Nerede yanlış yaptım?" diye sordu kendine. Ama cevabı yoktu. Şehrin soğuk yüzü kadar acımasız olan geçmişi geride kalmıştı ve artık önemli olan sadece bir sonraki günü atlatabilmektir.

O akşam, bir parka gitti ve en az rüzgar alan bir bank buldu. Çantasından çıkardığı ince battaniyeyi üstüne çekti. Yüzüne değen soğuk hava, onu yavaşça uykuya daldırırken, tek düşündüğü şey sabahı görebilmektir. Sonbahar, belki de hayatta kalmak için bir başka mücadeleyi ifade ediyordu. Ama Altan, umut kırıntılarını bulmakta kararlıydı. Yapraklar dökülse de, her zaman bir umut yeşerebilirdi.

CAN,TUĞÇE,SARP
11/B

BİR SONBAHAR MASALI

Sonbaharın kendini iyiden iyiye hissettirdiği bir zamanda, ormanın derinliklerindeki büyük düzlükte yaşayan küçük meşe ağacında bir telaş başlamış. Bu yeni yetme, cılız meşe, ilk kez yaşayacakmış böyle bir sonbaharı. Daha önce de dökmüş tabi üzerindeki tek tük yaprakları ama bu seferki biraz farklıymış. Aylardır o kadar çok alışmış ki gittikçe büyüyen yapraklarıyla sarılıp sarmalanmaya şimdi ayrılacak olduklarını düşünmek onu çok üzüyormuş. Bununla baş etmeyi de bilmediği için gergin, öfkeli bir ağaç olmuş. Oysa ormanın en eğlenceli, şakacı ağaçlarından biriymiş. Yapraklar ona ne olduğunu anlayamıyormuş bir türlü. Hele küçük bir tanesi varmış aralarında, içten içe aşıkmiş bizim meşeye. En çok da o kırıliyormuş, anlamsız bağırmalarına, öfke nöbetlerine, yersiz küsmelerine meşenin.

Meşenin öfkesi arttıkça, bu aşık yaprak da iyice içine kapanmış. Artık kimseyle konuşmaz olmuş. Diğer yapraklar, içine kapanan arkadaşlarıyla mı ilgilensinler, sevgili ağaçlarına mı üzölsünler bilemiyorlarmış. Zaten bu aylarda hayat onlar için zorlaşıyormuş da. Yavaş yavaş canlılıklarını kaybediyorlarmış. Birbirlerine baktıkça o güzelim yeşil renklerinin olmadığını görüyor, içlerindeki suyun çekildiğini hissediyorlarmış. Günler birbirini kovalıyormuş. Ağaç da yapraklar da sessizleşmiş. Artık sadece sabah uyandıklarında günaydın, diyor, sonrasında gerekmedikçe konuşmuyorlarmış birbirleriyle. Meşenin bu halleri tüm orman sakinlerinin dikkatini çekmiş. Belli ki ters giden bir şeyler varmış.

Bilge Baykuş, ormandaki tüm ağaçlarla çok iyi geçinirmiş. Gidip meşe ile de konuşmaya karar vermiş. Önce tüm yapraklar bir şey olmadığını söylemiş ama içlerinden bir yaprak, meşenin nasıl değiştiğini, sinirli bir ağaca dönüştüğünü, küçük yaprağın buna üzölüp nasıl içine kapandığını, sonra hepsinin yavaş yavaş kendi derdiyle, yorgunluğuyla baş etmeye çalıştığını bir çırpıda anlatıvermiş. Bilge Baykuş sessizce dinlemiş olanları. Durum, tam da tahmin ettiği gibiymiş. Yeni ağaçların birçoğu yaşarmış bunu, ilk ayrılık zamanlarında. Ağacın gövdesine doğru iyice yaklaşmış:

“Sevgili genç meşe, biliyorum, kolay değil, onlardan ayrılmak ama doğanın bir döngüsü var kendi içinde. Şimdi ayrılacaksınız fakat ilkbahar geldiğinde çok daha fazla yaprağın olacak.”

“Biliyorum ama şu anki yapraklarımı çok seviyorum. Onlar benim ilk yapraklarım. Ayrılık düşüncesi canımı yakıyor.” demiş meşe.

“Benim de...” diye iç çekmiş küçük yaprak.

“Birlikte geçirdiğiniz güzel günleri düşünün. Hem yapraklar, kışın zor şartlarına dayanamaz. Zarar görmemeleri için zamanı geldiğinde dökülecekler. Toprağa karışıp sana ve tüm ormana can olmaya devam edecekler. Bunun yaşanmasına da daha günler var. Hayıflanmayı bırakın da anı yaşamaya bakın! Daha fazla anı biriktirin.”

“Haklısın!” demiş ve eklemiş meşe, “Hepinizi çok seviyorum. Özür dilerim, size öyle davrandığım için.”

Son günlerini birlikte eğlenerek, birbirlerine hikayeler, masallar anlatarak geçirmişler. Derken vakit gelmiş. Havalarda serinlemiş, güneş etkisini kaybetmiş. Rüzgarlar da esmeye başlayınca... İlk yaprak düşmüş. Sonra diğeri, sonra diğeri... Tüm ağaçların yaprakları dökülmüş. En son küçük, aşık yaprak kalmış. Gidiyorum, demiş meşeye, seni hiç unutmayacağım. Ben de seni unutmayacağım.

O düşerken meşenin etrafındaki tüm yapraklar kenara çekilmiş. Böylece ondan uzaklaşmadan en yakınında kalabilmiş daha bir süre. Sonra o da diğerleri gibi toprağa karışmış, can olmuş meşeye ve zamanı geldiğinde de meşenin yeni yapraklarına...

NÜZHET KILINÇ

TDE ÖĞRETMENİ

